

SAMMANTRÄDE 17 MAJ 2011

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Redovisning av antalet beslut om förlängd utredningstid i förhållande till antalet inledda utredningar samt orsaker till besluten om förlängd utredningstid – uppdrag från stadsdelsnämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens redovisning.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Ingrid Brännström
avdelningschef

Sammanfattning

Av de barn- och ungdomsutredningar som avslutats hittills under 2011, har 65% avslutats inom 4 månader. Ärendenas komplexitet och svårighetsgrad samt införandet av BBIC som utredningsmetod påverkar behovet av utredningstid. Svårighetsgraden har ökat under senare år. En mottagningsfunktion har införts för att öka rättsäkerheten och effektiviteten. Samtidigt har antalet utredande personal utökats inklusive arbetsledning och den tidigare höga personalomsättningen har gått ner. Introduktionen för ny personal har förbättrats och tydligare arbetsrutiner har tagits fram. Ytterligare personalförstärkningar pågår.

Bilagor:

1. Protokollsutdrag, stadsdelsnämndens sammanträde 2011-02-15, § 40.
2. Förbättringar i utredningsarbetet inom Barn- och ungdomsgruppen
3. Barn- och ungdomsgruppens åtaganden 2010

4. Gruppledarnas enskilda möten med soc. sekr. i Barngruppen

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Socialtjänstavdelningen, Barn- och ungdomsenheten.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden gav vid sitt sammanträde den 15 februari 2011 förvaltningen i uppdrag att återkomma med en redovisning av antalet beslut om förlängd utredningstid i förhållande till antalet inledda utredningar enligt 11 kap 2 § Socialtjänstlagen i barn- och ungdomsärenden samt orsakerna till besluten om förlängd utredningstid.

Förvaltningens redogörelse och redovisning

Under 90-talet genomfördes en lagändring när det gäller barnavårdsutredningar. En maximal utredningstid på fyra månader inklusive kommunikering och delgivning infördes. Det har visat sig att många kommuner och stadsdelar har haft svårt att hålla utredningstiden i alla ärenden. Enligt lag är det tillåtet att förlänga utredningstid i tex. ärenden där man inväntar underlag för att kunna fatta beslut i utredningen. Det kan handla om utlåtanden från psykiatrik eller likande.

För cirka fyra år sedan genomförde stadens revisorer en granskning av utredningstiden i flera stadsdelar. Hässelby-Vällingbys resultat låg på drygt 40%, vilket var något under medelvärdet bland de granskade stadsdelarna. Ett konstant arbete har därefter pågått för att förbättra situationen.

Statistik

Under 2010 slutfördes 65% av utredningarna inom lagstadgad tid. Försök har gjorts att ta fram uppgifter från andra stadsdelar. Endast en stadsdel har besvarat frågan och man uppskattar där att man ligger på cirka 50% slutförda utredningar inom fyra månader.

Under 2010 inkom 1.650 st anmälningar och ansökningar (Andelen ansökningar utgör endast några få procent) till Barn- och ungdomsenheten. Cirka 800 st. rörde barn i ålder 0-12 år och cirka 850 st. rörde ungdomar i ålder 13-20. Missbrukande ungdomar över 18 år handläggs av Vuxenheten och inkluderas ej i dessa siffror. Vissa barn och ungdomar berörs av flera anmälningar under året. Totala antalet anmälningar 2010 var ganska konstant jämfört med 2009. Åren innan har dock totala antalet anmälningar ökat varje år främst vad gäller ungdomar. Sedan 2008 har anmälningar i den lägre åldersgruppen ökat med cirka 8 % per år medan anmälningar som rör ungdomar minskat med ungefär samma andel.

I den lägre åldersgruppen inleddes utredning i 38 % av anmälningarna, vilket motsvarar cirka 300 utredningar. I den högre åldersgruppen inleddes utredning i 23 % av anmälningarna vilket motsvarar cirka 200 utredningar.

Problematiken i den lägre åldersgruppen består till största delen av familjevåld och misstänkt våld mot barn. Bland ungdomarna är det främst kriminalitet.

Under första kvartalet 2011 inkom 226 anmälningar i den lägre åldersgruppen och 248 i den högre åldersgruppen. Det innebär en ökning med 16% inom hela åldersgruppen. Trenden att ökningen främst sker i den lägre åldersgruppen håller i sig. Av de utredningar som avslutats under första kvartalet 2011 har 65% avslutats inom fyra månader.

Organisation

För att ha ett rättssäkert och strukturerat mottagande av anmälningar har en mottagningsfunktion successivt införts inom enheten sedan 2008. Mottagningen ska enligt stadens riktlinjer göra en sk. förhandsbedömning inom 10 arbetsdagar och ta ställning till om utredning ska inledas eller ej. Denna organisationsform har visat sig fungera väl. De ärenden som går vidare till utredning inom Barngruppen respektive Ungdomsgruppen är alla av allvarlig karaktär och utredningarna kräver ett omfattande arbete.

BBIC

Stockholms stad har i likhet med de flesta kommuner i Sverige fattat beslut om att utredningsverktyget BBIC (Barns Behov i Centrum) ska användas i alla utredningar. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har haft prövolicens under två år och har nu ansökt om ordinarie licens. Syftet med att införa BBIC är att höja kvaliteten i barnavårdsarbetet. Det utredda barnets behov lyfts fram. Det har tidigare varit vanligt att de vuxnas situation beskrivits i hög omfattning. En utredning enligt BBIC tar längre tid att genomföra jämfört med tidigare. Handläggarna själva uppskattar att det tar två-tre dagar att sammanställa det skriftliga utredningsmaterialet enligt BBIC i en normalsvår utredning jämfört med cirka en dag enligt tidigare utredningsmall. Det förekommer också fortfarande vissa tekniska problem att skriva i BBIC- mallarna i paraplysystemet vilket också medför längre tidsåtgång. Staden arbetar med den frågan. BBIC höjer kvaliteten i utredningsarbetet, men innebär ökad tidsåtgång.

Bemanning

Barn och ungdomsenheten fick efter den sk. BUSS- utredningen, som lades fram 2008, förstärkning av antalet handläggare (omfördelning av stadsdelens egna medel). Utredningen pekade mycket tydligt på en underbemanning jämfört med många andra stadsdelar.

I Mottagningen arbetar idag fyra handläggare och en sk. fältförlagd socialsekreterare. I Barngruppen arbetar 11 socialsekreterare och en gruppledare. Inom kort sker en utökning med ytterligare en gruppledare. I Ungdomsgruppen arbetar 12 socialsekreterare och två gruppledare.

Barn- och ungdomsenheten hade under åren 2007-2009 en betydande personalomsättning i utredningsgrupperna. Hög arbetsbelastning angavs ofta som en orsak till avgång. Ung och nyexaminerad personal upplever ofta arbetet som krävande såväl mängdmässigt som innehållsmässigt. I många fall har också personalomsättning handlat om föräldraledigheter. Under senaste året har omsättningen minskat till mer normala nivåer. Bla. har introduktionstiden förlängts för att få handläggarna att känna sig mera rustade innan de blir huvudhandläggare i ärenden.

Skriftliga och väl kända rutiner i arbetet

Sedan april 2009 har tydligare arbetsgång och rutiner i skriftlig form införts i arbetet. Det är extra viktigt med tanke på den personalomsättning som varit. Syftet är att på ett rättssäkert sätt nå målen i utredningsarbetet och arbeta med rätt fokus på optimal tid och samtidigt bevara kvalitet i arbetet. Se bilagor angående arbetsrutiner.

Arbetsmängd

Målsättningen är att varje handläggare ej ska vara huvudansvarig för fler än 20 ärenden (ärende = ett barn/ungdom) varav cirka hälften ska vara utredningar och hälften uppföljning av beviljade insatser. I många ärenden krävs det två handläggare pga. komplex problematik eller risk för hot. Hembesök ska i normalfallet ej utföras av en ensam handläggare. I realiteten är varje handläggare därför inblandade i minst 30 ärenden. I vissa fall har man i dagsläget 23-25 ärenden som man är huvudansvarig för. I genomsnitt innebär det att varje handläggare tar två nya ärenden per månad och också avslutar två ärenden per månad.

Befolkningsstruktur

Under de sista två åren har de familjer som flyttat in i stadsdelen större behov av hjälp än tidigare. Antalet anmälningar har som ovan nämnts, ej ökat under de sista åren, men familjernas och barnens svårigheter och därmed hjälpbehovet per ärende är större än tidigare. Detta medför att såväl utredningarna som insatserna blir mer omfattande och tar därmed längre tid att genomföra.

De vanligaste skälen till att utredningstiden förlängs

- Inom Barngruppen har ärendantalet ökat och det har varit svårt att remittera ut ärenden direkt efter inledd utredning. Ärendet kan då komma till handläggaren först då en eller två månader av utredningstiden redan förflutit.
- Om antalet utredningar per handläggare är alltför högt under en längre period blir det alltför lite tid per ärende för att ha möjlighet att slutföra inom fyra månader.
- Handläggarens egen sjukdom och vab (vård av barn).
- Klienten är inte nåbar och kommer inte på bokad tid. Det är i varje utredning vanligt med ett antal återbud eller uteblivna besök.
- Vissa klienter har svårt/är ej motiverade att följa de överenskommelser som gjorts under utredningstiden, tex. att ta andra kontakter i nätverket eller med andra professionella (kan var psykiatri/beroendemottagning mm.) som kan förbättra situationen och vara en förutsättning för att kunna avsluta utan oro för barnet.
- Akuta händelser inträffar i något av de pågående utredningsärendena vilket medför att arbetsinsatserna måste omprioriteras omedelbart. Det påverkar andra pågående utredningar.
- Information att med kort varsel delta vid polisförhör där barnet eller ungdomen misstänks ha gjort sig skyldig till brott eller misstänks ha blivit utsatt för brott. Tidigare inplanerat utredningsarbete i andra ärenden får då skjutas upp.

Sammanfattning och idéer om förbättringsförslag

Som framgår av beskrivningen ovan är det flera samverkande faktorer som leder till att det är svårt att hinna med alla utredningar inom fyra månader. Att utredningar ej alltid slutförs inom fyra månader är allvarligt, men det är värt att påpeka att alla utredningar som bedöms som akuta alltid prioriteras och alla ärenden som bedöms ha behov av insats innan utredningen är avslutad, får det under pågående utredning.

Barn- och ungdomsenheten har satsat mycket på bl. en bra introduktion och tydliga rutiner för att kunna minska personalomsättningen och under sista året har personalsituationen blivit stabilare. I verksamhetsplanen för 2011 avsattes resurser för en sk. löpartjänst. En person är rekryterad och börjar i maj och kommer att vara en ambulerande förstärkning i den arbetsgrupp där det för tillfället bäst

behövs. En stabil personalsituation är en av de viktigare faktorerna för att klara arbetsbelastningen. De personalförstärkningar som gjorts har varit mycket verksamma.

Hässelby-Vällingby är en ytterstadsdel som för många medarbetare medför lång resväg mellan hemmet och arbetsplatsen. Det kan behöva tas fram särskilda incitament för att göra stadsdelen attraktivare som arbetsgivare hos aktuella personalgrupper.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden föreslås besluta att godkänna förvaltningens redovisning.
